

UNIVERSITAS
VYTAUTI MAGNI
— M C M X X I I —

Mokymo turinio elementų samprata ir sąveikos tarp jų

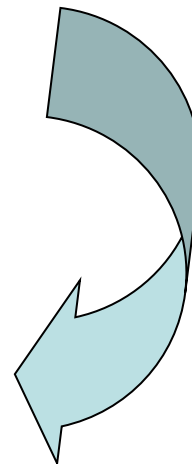
Dr. Odeta Norkutė
Vytauto Didžiojo universitetas
K.Donelaičio g. 52 – 401

Specializuoto ugdymo krypties programų (pradinio, pagrindinio ugdymo pirmos dalies kartu su muzikos, dailės ar (ir) menų ugdymu programomis) projektų viešasis svarstymas, Kaunas, 2012 m. spalio 11 d.

Mes mokėme **DALYKO**,

dabar mes mokome **MOKINIŲ**

Mokymo turinio dėka galima suvokti **mokymosi proceso** bei nustatytų ir **mokymo tikslų** santykio sistemą.

Mokymo planas apima:

- **Mokymo tikslus** (žinias, gebėjimus, vertybes), ką reikia įgyti/pasiekti
- **Turinį** (temas, kurios padeda pasiekti apibrėžtus tikslus)
- **Metodus** (priemonės bei kelius, padedančius įgyvendinti tikslus)
- **Situacijas/ strategijas** (turinio bei metodų parinkimą ir grupavimą)
- **Vertinimą** (pradinės padėties diagnozavimą, objektyvius mokymo(si) pasiekimų matavimo būdus)

Mokymo planavimas vyksta ieškant atsakymų į esminius klausimus:

KAM?

Sąlygos

*a) kam aš tai
perteikiu?*

KAS?

**Dalyko analizė ir
didaktinė analizė**

*Ką aš atnešu
mokiniam?*

KAIP?

Metodika

*Kokiu būdu aš tai
darau?*

Šeši K klausimai

KADA/KUR?

Sąlygos

*b) kokioje
situacijoje aš tai
perteikiu?*

KURIAM TIKSLUI?

**Mokymo tikslai ir
santykis su planu
Dėl ko aš tai darau?**

KUO?

Priemonės

*Kokią medžiagą
naudoju
įgyvendinant tai?*

MOKYMO PROGRAMA KURIAMA IEŠKANT ATSAKYMŲ Į ŠIUOS KLAUSIMUS:

- **Kokius gebėjimus** mokiniai turi įgyti mokymosi etapo (mokslo metų, semestro ar pan.) pabaigoje? → rezultatai
- **Ko ir kiek** mokiniai **turi išmokti, atlikti**, kad įgytų šiuos gebėjimus? → apimtis
- **Ko ir kiek** mokiniai **gali išmokti**, kad įgytų šiuos gebėjimus? → mokymosi strategijos
- **Kaip lengviausiai ir greičiausiai** mokiniai gali išmokti? → formos, metodai
- **Kaip pažadinti ir palaikyti** mokinių norą mokytis? → motyvacija
- **Kaip vertinti** mokinių pasiekimus? → vertinimas

Mokymo turinio konstravimas

Sudėtinės dalys: žinios, gebėjimai, įgūdžiai, vertybinės nuostatos

Ką planuoti?

Mokymosi rezultatai

*Aiškiai apibrėžti teiginiai
ką besimokantysis turėtų
žinoti, suprasti, gebėti
pasibaigus mokymo
procesui*

Ką vertinti?

Mokymosi pasiekimai

*Mokymosi proceso metu
įgytos subjektyvios žinios,
įgūdžiai, vertybinės
nuostatos.*

- **Mokymosi rezultatai arba dalyko tikslai yra susiję su mokinių pasiekimais mokymosi procesui pasibaigus**
- Paprastai jie formuluojami apibūdinant *bendruosius ir specialiuosius (dalykinius) gebėjimus*, arba *žinias*, kuriuos programoje, dalyke numatoma ugdyti, kurie yra reikalingi mokiniui, kad jis galėtų sėkmingai pereiti į kitą mokymosi ar veiklos etapą.

Mokymo/si rezultatų (tikslų) formulavimo kriterijai (pagal Robert F.Mager)

- pažymi galutinę mokinio elgseną, t.y. tai, ką jis po mokymo privalo mokėti daryti;
- aiškiai pasako, kokiomis sąlygomis ši elgsena pasireiškia (panaudojant tam tikras priemones ir pan.);
- yra mokinio elgsenos vertinimo kriterijus (ar ji yra pakankama ar ne → vertinimo kriterijus)

Paprastai mokymosi rezultatų arba **dalyko tikslų** formuluotės pradedamos taip:

*Sėkmingai pabaigęs (programos, dalyko, modulio) mokymąsi mokinys **gebės**:*

- Pasitelkiant Vakarų ir kitų kultūrų ryškiausius dailės pavyzdžius **padėti mokiniams** pažinti vaizduojamojo ir taikomojo meno pavyzdžius, **ugdytis** istorinį mąstymą, stiliaus sampratą, tolerantišką požiūrį į šiuolaikinius meno reiškinius.
- **Puoselėjant mokinių** raiškos ir interpretacijos savitumą patirti atradimų džiaugsmą bei pasitenkinimą kūrybos procesu, ugdytis gebėjimus regimo pasaulio objektus vaizduoti piešimo priemonėmis, įgyti tam reikiamų žinių ir įgūdžių.
- **Sudaryti sąlygas mokiniams** tobulintis atlikėjo ansamblisto gebėjimus, plėtoti muzikos atlikėjo ir bendrąsias kompetencijas, ugdytis atlikėjo muzikinę reakciją ir organizuotumą.

Mokymosi uždaviniai - tai aiškiai ir glaustai išdėstyti teiginiai, apibūdinantys, ką mokinys mokytojas turi pasiekti ir turi apibendrinančią prasmę

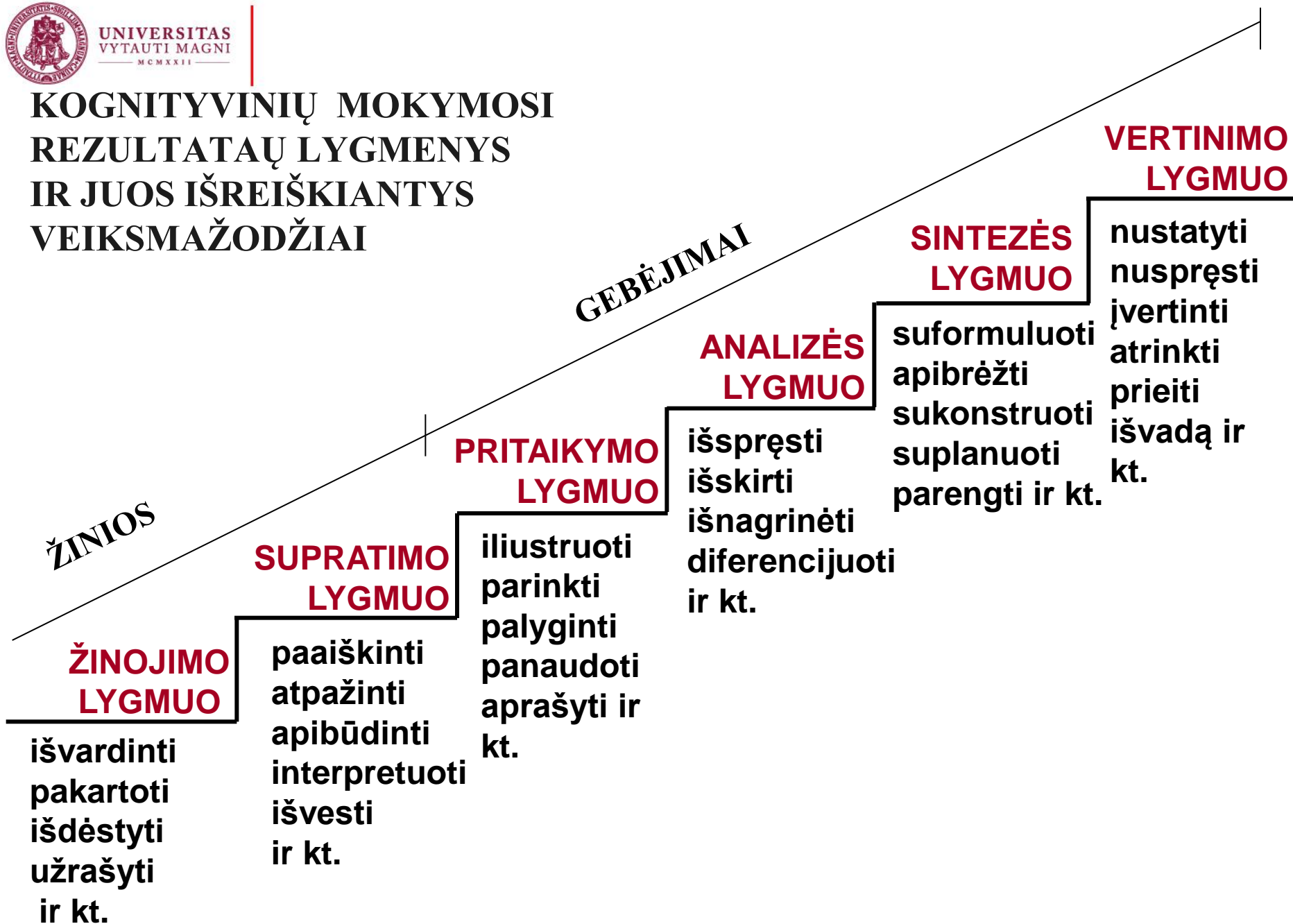
Tai lyg kompas rodyklės, rodančios pagrindinę kryptį, kuria mokytojas turi eiti:

Siekama, kad mokiniai:

- *lavintusi pastabumą skatinant pažinti gamtą, ją stebėti, tyrinėti, estetiškai gėrėtis gamtos reiškiniiais;*
- *susipažintų su lietuvių liaudies meistrų kūryba bei profesionalių dailininkų kūriniais ir jų darbų kompozicijos kūrimo principais.*
- *klausa atpažintų ir užrašytų muzikos kalbos elementus, naudotųsi pagrindinėmis teorijos žiniomis.*
- *susietų savo kūrybą su istoriniu, socialiniu ir kultūriniu kontekstu.*

KOGNITYVINIŲ MOKYMOSI REZULTATAŲ LYGMENYS IR JUOS IŠREIŠKIANČYS VEIKSMAŽODŽIAI

Aiškiam galutinės mokinio elgsenos apibūdinimui yra **rekomenduojami *neinterpretuojamieji* veiksmožodžiai**, pvz.,

rašyti, mintinai pasakyti, identifikuoti, atskirti, išspręsti, sukonstruoti, išvardinti, palyginti ir pan...

Nerekomenduojama

vartoti veiksmožodžių, kurie turi dideles interpretavimo galimybes, pvz.,

žinoti, suprasti, galvoti, pasitikėti ir pan.

Bendroji sakinio dalis	Aktyvusis veiksmažodis arba frazė	Papildinys	Kontekstas arba sąlyga
Mokinys gebės	... stebėti ir perteikti... aplinkoje esančius daiktus...	... jų formas, atspalvius ir reiškinius...
	...įvardinti ir apibūdinti...	...garso tembrą, dinamiką, nuotaiką...	... kūrinių atliekančius instrumentais

Mokymosi rezultatų – uždavinių vertinimo kriterijų sąsajos:

Mokymosi tikslai (mokinių esminiai gebėjimai)	Uždaviniai (gebėjimai)	Mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijai
Stebėti, analizuoti ir vertinti tradicinius bei šiuolaikinius vizualinės kalbos reiškinius.	Vartojant paprastas dailės sąvokas analizuoti ir vertinti meninius profesionaliosios dailės kūrinių ir tautodailės bruožus	Vartojant paprastas dailės sąvokas analizuoja ir vertina meninius profesionaliosios dailės kūrinių ir tautodailės bruožus
	Apibūdinti meninės artimiausios aplinkos dailės ir architektūros paminklų ypatybes.	Apibūdina meninės artimiausios aplinkos dailės ir architektūros paminklų ypatybes.

Mokymo metodų pasirinkimas ir įvardijimas

- Mokytojas turi galvoti apie tai, kokius teiginius turi vartoti pateikdamas metodų aprašymą.
- Svarbiausia – teiginiai turi išryškinti mokinio ir mokytojo aktyvumą ir interakcijas tarp jų.
- Taip pat pasirenkant ir aprašant metodus reikia nepamiršti mokymo priemonių bei reikmenų ir pagalbos mokantis.

Mokymo metodų pasirinkimas

- Ar yra patikimi (išbandyti) metodai, padedantys pasiekti suformuluotus tikslus (patirtis, pasidalijimas nuomonėmis su kolegomis...)? Universalių ir visiems tinkamų metodų nėra.
- Kurie metodai geriausiai tinka konkrečiai besimokančiųjų grupei?
- Kurie metodai geriausiai tinka konkrečiai mokymo(si) situacijai (patalpos, laikas, IKT)?
- Kurie metodai geriausiai motyvuoja ir aktyvina?
- Taip pat mokytojas turi žinoti savo stipriąsias puses.

Uždavinių - turinio – metodų sąsajos

Uždaviniai (gebėjimai)	Turinys (temos)	Mokymo metodai
Vartojant paprastas dailės sąvokas analizuoti ir vertinti meninius profesionaliosios dailės kūrinių ir tautodailės bruožus	<ol style="list-style-type: none">1. Dailės sąvokos2. Profesionaliosios dailės kūriniai3. Tautodailės kūriniai	
Atlikti sudėtingesnės faktūros bei ritminio piešinio muzikinius tekstus.	<ol style="list-style-type: none">1.2.	

Mokymosi tikslų – uždavinių - vertinimo kriterijų – vertinimo būdų sąsajos:

Mokymosi tikslai (mokinių esminiai gebėjimai)	Uždaviniai (gebėjimai)	Mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijai	Mokymosi pasiekimų vertinimo būdai
Stebėti, analizuoti ir vertinti tradicinius bei šiuolaikinius vizualinės kalbos reiškinius.	Vartojant paprastas dailės sąvokas analizuoti ir vertinti meninius profesionaliosios dailės kūrinių ir tautodailės bruožus	Vartojant paprastas dailės sąvokas analizuoja ir vertina meninius profesionaliosios dailės kūrinių ir tautodailės bruožus	Rašinys – esė
	Apibūdinti menines artimiausios aplinkos dailės ir architektūros paminklų ypatybes.	Apibūdina menines artimiausios aplinkos dailės ir architektūros paminklų ypatybes	Fotografijų paroda

Dėkinga už dėmesį

dr. Odeta Norkutė
Vytauto Didžiojo universitetas
o.norkute@smf.vdu.lt

8 37 327827